

בס"ד

Cu mulțumiri **The Maurice Wohl Charitable Foundation**
pentru generoasa sponsorizare a seriei Legământ & Dialog

Traducere: Magda Zucker

Celebrează Vaiachel-Pekudei 5781

Pentru ca liderii să scoată la iveală ceea ce e mai bun din cei pe care îi conduc, trebuie să le ofere șansa să demonstreze că sunt capabili de lucruri extraordinare *și trebuie să le celebreze realizările*. Asta se întâmplă într-un moment cheie către sfârșitul acestei pericope, cea care aduce cartea Exodului la o încheie sublimă după toate conflictele ce au avut loc înainte.

Israelii au finalizat în sfârșit construcția Tabernacolului. Apoi citim:

Așadar toate lucrările asupra Tabernacolului, Cortul Întâlnirii, au fost încheiate. Israelii au făcut totul așa cum Dumnezeu îi poruncise lui Moshe... Moshe a cercetat toate lucrările și a văzut că au fost facute așa cum poruncise Domnul. Așa că Moshe i-a binecuvântat. (Ex. 39:32-43)

Pasajul suna destul de simplu, însă pentru urechea antrenată, reamintește de un alt text biblic, de la finalul poveștii Creației din Geneză:

Cerurile și pământul au fost încheiate în toată varietatea lor. În ziua a șaptea Dumnezeu și-a încheiat *lucrare* pe care o făcuse; așa că în a șaptea zi El s-a odihnit de toată *lucrarea* Lui. Apoi Dumnezeu a *binecuvântat* ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că în ziua aceasta s-a odihnit de toată *lucrarea* lui de a crea ceea ce făcuse. (Gen. 2:1-3)

Trei cuvinte cheie apar în ambele pasaje: “lucrare,” “încheiat” și “binecuvântat.” Aceste ecouri verbale nu sunt accidentale. Acesta este modul în care Tora semnalizează

intertextualitatea, sugerând că o anumită lege sau poveste trebuie citită în contextul celeilalte. În acest caz, Tora subliniază că Exodul se încheie la fel cum a început Geneza, cu o lucrare de creație. Observăm diferențele, precum și similaritățile. Geneza începe cu un act de creație *Divină*. Geneza se încheie cu un act de creație *umană*.

Cu cât examinăm cu mai multă atenție cele două texte, cu atât observăm mai bine cât de complex a fost constituită această paralelă. Relatarea Creației este strâns organizată în jurul numărului șapte. Sunt șapte zile ale Creației. Cuvântul “bine” apare de șapte ori, cuvântul “Dumnezeu” de treizeci și cinci de ori, iar cuvântul “pământ” de douăzeci și unu. Versetul care deschide Geneza conține șapte cuvinte, cel de-al doilea paisprezece, și cele trei versete din încheiere 35 de cuvinte. De fiecare dată multiplii de șapte. Textul complet are 469 (7×67) cuvinte.

Relatarea construcției Tabernacolului în Vaiachel-Pekudei este de asemenea contruită în jurul cifrei șapte. Cuvântul “inimă” apare de șapte ori în versetele 35:5-29 din Exod, când Moshe enumeră materialele care să fie folosite la construcție și de încă șapte ori în 35:34 – 36:8, în descrierea despre cum Betzalel și Oholiav vor efectua lucrarea. Cuvântul *terumah*, “contribuție” apare de șapte ori în această secțiune. În capitolul 39, în descrierea realizării veșmintelor preoților, expresia “Dumnezeu i-a ordonat lui Moshe” apare de șapte ori. Apoi se repetă de încă șapte ori în capitolul 40.

Este trasată o paralelă remarcabilă între creația universului de către Dumnezeu și crearea Sanctuarului de către israeiți. Înțelegem acum ce a reprezentat Sanctuarul. A fost un micro-cosmos, un univers în miniatură, construit cu aceeași precizie și “înțelepciune” precum universul însuși, un loc al ordinii împotriva lipsei de formă și a haosului mereu amenințător al inimii umane. Sanctuarul era o reamintire vizuală a Prezenței Divine în interiorul taberei, el însuși o metaforă a Prezenței Divine în Univers în ansamblul său.

O idee importantă și fatidică se formează. Israelitilor - care au fost portretizați pe parcursul celei mai mare părți din Exod ca nerecunoscători și fără tragere de inimă - le-a fost oferită oportunitatea, după păcatul vițelului de aur, să arate că nu sunt iremediabili, iar ei au îmbrățișat această oportunitate. S-au dovedit capabili de lucruri mărețe. Au arătat că pot fi creativi. Și-au folosit generozitatea și priceperea pentru a contrui acest mini-univers. Prin acest act simbolic au demonstrat ca sunt capabili să devină, în puternică expresie rabinică, “partenerii lui Dumnezeu în lucrarea creației.”

Acest lucru a fost fundamental pentru a redeveni morali, precum și pentru imaginea de sine ca popor al legământului cu Dumnezeu. Iudaismul nu are o perspectivă limitată a potențialului uman. Noi nu credem că suntem viciați de păcatul original. Că nu suntem incapabili de măreție morală. Din contra. Chiar faptul că suntem creați în imaginea lui Creatorului înseamnă că noi oamenii - lucru unic între toate celelalte forme de viață - avem abilitatea de a fi creativi. Atunci când prima realizare creativă a israeliților a fost finalizată,

Moshe i-a binecuvântat, spunând, potrivit înțelepților, “Fie voia lui Dumnezeu ca Prezența Sa să sălășluiască în lucrul mâinilor voastre.”¹ Măreția potențialului nostru este că putem crea structuri, relații, și vieți care să devină cămine pentru Prezența Divină.

Binecuvântându-i și celebrând reușita lor, Moshe le-a arătat ce pot deveni. Aceasta poate fi o experiență care să le schimbe viața. Iată un exemplu contemporan:

În 2001, la scurt timp după 11 Septembrie, am primit o scrisoare de la o doamnă din Londra, al cărei nume nu l-am recunoscut imediat. Ea a scris că în dimineața atacului asupra World Trade Centre, susțineam o prelegere despre modurile de a îmbunătăți statutul profesiei didactice, și că citise în presă o relatare despre aceasta. Aceasta a determinat-o să îmi scrie și să-mi amintească de întâlnirea pe care o avusesem în urmă cu opt ani.

La acel moment, în 1993, era director al unei școli care întâmpina dificultăți. Ea ascultase câteva dintre emisiunile la care participasem, a simțit o apropiere față de ceea ce spuneam și s-a gândit că poate am o soluție la problema ei. Am invitat-o, alături de doi dintre adjuncții ei, acasă la noi. Povestea pe care mi-a spus-o era: moralul în cadrul școlii, atât printre profesori, elevi, cât și părinți ajunsese la cel mai jos nivel din toate timpurile. Părinții își retrăgeau copiii. Numărul elevilor a scăzut de la 1000 de copii, la 500. Rezultatele la examene erau slabe: doar 8% dintre elevi aveau note mari. Era clar că dacă nu avea loc o schimbare majoră, școala va fi nevoită să se închidă.

Am discutat aproape o oră pe teme generale: școala ca o comunitate, cum să creeze ethos și așa mai departe. Deodată mi-am dat seama că discuția mergea în direcția greșită. Problema cu care se confrunta ea era una practică, nu filosofică. Am spus: “Vreau să te concetrez asupra unui cuvânt: *celebrare*.” Ea s-a întors către mine cu un oftat: “Nu înțelegi - nu avem *nimic* de celebrat. Totul în școală merge prost.” “În cazul acesta”, am răspuns “*găsește* ceva de celebrat. Dacă un singur student s-a descurcat mai bine săptămâna aceasta față de săptămâna precedentă, celebrează.” Nu părea convinsă, dar a promis să încerce această idee.

Acum, opt ani mai târziu, mi-a scris să îmi spună ce s-a întâmplat de atunci. Rezultatele examenelor cu note mari au crescut de la 8% la 65%. Numărul de copii înscriși a crescut de la 500 la 1000. Păstrând veștile cele mai bune pentru final, mi-a spus că tocmai a primit titlu de *Dame* al Marii Britanii - unul dintre cele mai mari onoruri pe care Regina le poate oferi - pentru contribuția ei în educație. Ea a încheiat mesajul spunând că voia să știu cum un singur cuvânt a schimbat atât școala, cât și viața ei.

Era o profesoară minunată și, cu siguranță, nu avea nevoie de sfatul meu. Ar fi descoperit cu siguranță răspunsul în felul ei. Însă nu am avut nicio îndoială că această strategie va funcționa,

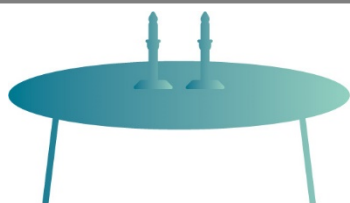
¹ Sifrei, Bamidbar, Pinchas, 143.

pentru că fiecare dintre noi creștem pentru a ne ridica la înălțimea așteptărilor pe care ceilalți le au de la noi. Dacă acestea sunt scăzute, rămânem la acel nivel. Dacă sunt ridicate, creștem.

Ideea că fiecare dintre noi are o cantitate fixă de inteligență, cinste, abilitate academică, motivație și determinare este absurdă. Nu putem cu toții să pictăm ca Monet sau să compunem ca Mozart. Însă avem cu toții daruri, capacități, care pot rămâne latente pe parcursul vieții până când cineva ni le descoperă. Putem ajunge pe culmi de care nu ne-am fi crezut niciodată capabili. Tot ce e nevoie e *să întâlnim pe cineva care crede în noi, ne provoacă, și apoi, când am răspuns provocării, ne binecuvântează și celebrează realizările noastre*. Asta e ceea ce a făcut Moshe pentru israeliți după păcatul vițelului de aur. Mai întâi i-a făcut să creeze, apoi i-a binecuvântat pe ei și creația lor cu una dintre cele mai simple și totodată cele mai înduioșătoare dintre binecuvântări, ca Shehina să dăinuie în lucrarea mâinilor lor.

Celebrarea este o parte esențială a motivării. A schimbat cursul destinului unei școli. În alte vremuri, într-un context mai sacru, a schimbat soarta israeliților. Așa că celebrați.

Atunci când celebrăm reușitele celorlalți, schimbăm viați.

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. De ce credeți că aceste fragmente despre creație sunt structurate în multipli de șapte?
2. De ce sfatul lui Rabbi Sacks a avut un impact atât de profund în povestea școlii?
3. Ați putea aplica ideea celebrării unui grup de oameni cu care lucrați sau cu care socializați?